

Oznámenie o novej Európskej príručke na monitorovanie ľudských práv a všeobecnej zdravotnej starostlivosti v zariadeniach pôsobiach v oblasti duševného zdravia

Čo je ITHACA príručka?

Príručka vypracovaná v rámci projektu Inštitucionálna liečba, ľudské práva a hodnotenie starostlivosti (The Institutional Treatment, Human Rights and Care Assessment - ITHACA) bola spracovaná spoločnosťou 15 európskych krajín a podporená fondom EC. ITHACA príručka poskytuje jasné a praktické smerovanie monitorovania ľudských práv a všeobecnej zdravotnej starostlivosti v zariadeniach pôsobiach v oblasti duševného zdravia. Príručka bola vytvorená v spolupráci s užívateľmi psychiatrických služieb, odborníkmi z oblasti ľudských práv, psychiatrami, psychológmi a sociálnymi pracovníkmi. Bola úspešne testovaná v 87 zariadeniach v 15 krajinách, zahŕňajúc široké spektrum zariadení pôsobiach v oblasti duševného zdravia, a identifikovala porušovania ľudských práv a príklady dobrej praxe pri ochrane, rešpektovaní a napĺňaní práv ľudí s duševným postihnutím.

Silná účasť užívateľov služieb

Pri vytváraní ITHACA príručky boli pri všetkých stupňoch jej tvorby prítomní užívatelia služieb ako konzultanti i ako zamestnanci. Viac než 100 užívateľov služieb participovalo vo fokusových skupinách, ktoré boli zorganizované v každej krajine. Kľúčovou zložkou týchto konzultácií bolo vybudovať základňu užívateľov služieb a zapojiť ich do tohto procesu. Napríklad vo Fínsku, bolo do realizácie monitorovacích návštev a testovania príručky zapojených osem užívateľov služieb. Jeden z nich povedal: „Skúsenosti sú veľmi prospešné a veľa som sa naučil. Na začiatku bolo potrebné skombinovať monitorovanie ľudských práv so snahou získať efekt pre rozvoj služieb Dokonca som viac presvedčený, že zapojenie užívateľov služieb do monitorovania, evaluácie a výskumu je nevyhnutnosťou“.

Potreba ITHACA príručky pre Európu

Ľudia v psychiatrických zariadeniach po celej Európe stoja často mimo záujmu spoločnosti a monitorovanie a hodnotenie dodržiavania ľudských práv a všeobecnej zdravotnej starostlivosti týchto osôb je slabé. Takíto ľudia predstavujú extrémne zraniteľnú časť populácie na zanedbávanie a zneužívanie vo vzťahu k ich občianskym potrebám a politickým právam. Medzinárodné spoločenstvo realizuje dôležitý krok smerom k ochrane týchto práv zakotvených v Medzinárodnom dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD) z roku 2006, ktorý obsahuje zodpovednosť pre stretnutie potrieb ľudí so zdravotným postihnutím (vrátane ľudí s duševným postihnutím) a spoločnosti. Ľudia so zdravotným postihnutím nie sú objektmi dobročinnosti a blahobytu, ale aktívnymi účastníkmi so svojimi právami. Vlády a spoločnosti potrebujú vytvoriť prostredie, ktoré podnecuje a rovnomerne chráni ľudí pri presadzovaní ich práv v oblasti zdravia, vzdelania, občianskych slobôd a akceptuje medzinárodné dokumenty o právach. Príkladmi kľúčových bodov, ktoré boli identifikované pri našom testovaní ITHACA príručky sú: úspech a zapojenie do plánov starostlivosti, korešpondencia a návštevy, presun liečby do komunity.

Úloha EÚ pri presadzovaní ľudských práv a všeobecnej zdravotnej starostlivosti v psychiatrických zariadeniach

Všetci členovia spoločnosti plnia svoju úlohu pri ochrane, rešpektovaní a napĺňaní ľudských práv a pri zaradzovaní práv ľudí s duševnými postihnutiami a príbuznými postihnutiami do praxe. Ľudské práva predstavujú podstatu v EÚ. EÚ môže:

1. Podporiť členské krajiny pri presadzovaní ľudských práv v duchu CRPD, aby všetky členské štáty podpísali a ratifikovali CRPD.
2. Povzbudzovať členské krajiny pri rozvoji, používaní a zlepšovaní systému monitorovania so zapojením užívateľov služieb do tohto rozvoja.
3. Zapojiť užívateľov služieb do plánovania, implementácie a hodnotenia všetkých spoločenských aktivít týkajúcich sa užívateľov.
4. Poskytnúť politickú podporu pri presadzovaní sledovania ľudských práv a zabezpečení dobrej kvality zdravotnej starostlivosti, napr. rozvojom komunitných služieb v súlade s Deklaráciou a Akčným plánom duševného zdravia pre Európu (Helsinki, 2005).

Jazyková dostupnosť

ITHACA príručka je prístupná v nasledovných jazykoch: bulharský, český, holandský, anglický, fínsky, nemecký, grécky, taliansky, maďarský, litviansky, rumunský, slovenský, turecký.

Kontaktné údaje a zdroje:

Všetky detaily o ITHACA príručke nájdete na našej webstránke: <http://www.ithaca-study.eu/>, alebo môžete kontaktovať Grahama Thornicrofta v King's College London graham.thornicroft@kcl.ac.uk.

Pre viac informácií pozrite:

1. Convention on the Rights of Persons with Disabilities (<http://www.un.org/disabilities/>)
2. Mental Disability Advocacy Centre (<http://www.mdac.info/>)
3. European Network of (ex-) Users and Survivors of Psychiatry (ENUSP) (<http://www.enusp.org/>).

This document arises from the project ITHACA: Institutional Treatment, Human Rights and Care Assessment which has received funding from the European Union in the framework of the Public Health Programme.